

Presidentinvaali: vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan asettaminen

KH 27.11.2023 § 319
517/00.00.00/2023

Valmistelija

Hallintojohtaja Elina Amnell-Holzhäuser

Presidentinvaalin varsinainen vaalipäivä on sunnuntai 28.1.2024 ja ennakkoäänestys kotimaassa toimitetaan 17.1.–23.1.2024. Mahdollisen toisen vaalin vaalipäivä on 11.2.2024 ja ennakkoäänestys kotimaassa toimitetaan 31.1.–6.2.2024.

Vaalilain 15 §:ssä säädetään muun ohella, että kunnanhallituksen on hyvissä ajoin ennen vaaleja asetettava:

1) kutakin äänestysaluetta varten vaalilautakunta, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme; sekä

2) laitoksessa toimitettavaa ennakkoäänestystä varten yksi tai useampi vaalitoimikunta, joihin kuhunkin kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja yksi muu jäsen sekä tarpeellinen määrä varajäseniä, joita on kuitenkin oltava vähintään kolme.

Sekä vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenten että niiden varajäsenten tulee mahdollisuuksien mukaan edustaa asianomaisessa vaalipiirissä edellisissä eduskuntavaaleissa ehdokkaita asettaneita puoluekisteriin merkittyjä puolueita. Vaalilautakunnan varajäsenet ja vaalitoimikunnan varajäsenet on asetettava siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan. Vaalilautakuntien ja vaalitoimikuntien puheenjohtajien ja varapuheenjohtajien nimet ja yhteystiedot on ilmoitettava kunnan keskusvaalilautakunnalle.

Vuoden 2023 eduskuntavaaleissa Uudenmaan vaalipiirissä ehdokkaita asettivat seuraavat puoluekisteriin merkityt puolueet: Feministinen puolue r.p., Eläinoikeuspuolue r.p., Sinimusta Liike r.p., Kansallinen Kokoomus r.p., Kansalaisliitto r.p., Vasemmistoliitto r.p., Liike Nyt r.p., Suomen Kristillisdemokraatit (KD), Vihreä liitto r.p., Suomen Sosialidemokraattinen Puolue, Valta kuuluu kansalle r.p., Liberaalipuolue - Vapaus valita r.p., Perussuomalaiset r.p., Piraattipuolue r.p., Korjausliike r.p., Suomen Keskusta r.p., Suomen ruotsalainen kansanpuolue r.p., Suomen Kansa Ensinnä r.p., Kristallipuolue r.p., Vapauden liitto r.p. ja Suomen Kommunistinen Puolue r.p.

Vaalilautakuntien asettamista koskeva rekisteröityjen puolueiden neuvottelutilaisuus on järjestetty 24.10.2023 Loviisan kaupungissa Seurahuoneella. Kuulutus kutsusta tilaisuuteen on julkaistu 12.10.2023 ja se on ollut nähtävänä yleisessä tietoverkossa 24.10.2024 saakka.

Vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan työskentely

Vaalilautakunta ja vaalitoimikunta ovat päätösvaltaisia kolmijäsenisiä. Loviisan kaupungissa on 14 äänestysaluetta, joita kutakin varten valitaan vaalilautakunta, johon kuuluu puheenjohtaja, varapuheenjohtaja ja kolme muuta jäsentä. Varajäseniä on vaalilautakuntiin esitetty pääsääntöisesti 5, paitsi äänestysalueille 005 (Skinnarby) kolme ja 006 (Hardom) neljä.

Vaalilautakunnat huolehtivat presidentinvaalin varsinaisen vaalipäivän 28.1.2024 ja mahdollisen toisen vaalin vaalipäivän 11.2.2024 äänestyksestä äänestysalueella ja alustavasta ääntenlaskennasta. Vaalilautakunnat kokoontuvat vaalipäivänä varajäsenineen.

Vaalitoimikunta suorittaa laitosäänestykset, joten sen jäsenillä ja varajäsenillä tulee olla mahdollisuus työskennellä virka-aikana.

Vaalilautakunnan ja vaalitoimikunnan jäsenten ja varajäsenten kelpoisuus ja esteellisyys

Vaalilain 9 a §:n mukaan vaaliviranomaisen on tehtävässään toimittava puolueettomasti. Edellä mainittu yleismääräys koskee kaikkia vaaliviranomaisia, kuten vaalilautakuntaa ja vaalitoimikuntaa.

Vaalilautakunta

Kelpoisuus: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita edellisissä (vuoden 2023) eduskuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu. Jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla vaalien ehdokas. Oikeusministeriö kiinnittää kuntien huomiota siihen, että vaalilain 15 §:n 2 momentin sanamuotoa ”mahdollisuuksien mukaan” voidaan soveltaa myös siten, että jos puolueet eivät niille tehdystä pyynnöstä huolimatta nimeä riittävästi ehdokkaita vaalilautakuntiin, jäseniksi voidaan nimetä myös muita kunnan luottamustoimeen vaalikelpoisia henkilöitä.

Esteellisyys: Hallintolain esteellisyys sääntelyä ei sovelleta vaalilautakunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimetty voi toimia kaikissa vaalilautakunnan tehtävissä, kuitenkin yhtä poikkeusta lukuun ottamatta: vaalilautakunnan jäsenenä oleva ehdokkaan puoliso, lapsi, sisarus tai vanhempi ei saa toimia vaalilain 73 §:n 2 momentissa tarkoitettuna äänestäjän avustajana.

Vaalitoimikunta

Kelpoisuus: Jäsenten ja varajäsenten on oltava kuntalain mukaan vaalikelpoisia kunnan luottamustoimeen. Lisäksi sekä jäsenten että varajäsenten on mahdollisuuksien mukaan edustettava niitä puolueita, jotka asettivat ehdokkaita edellisissä (vuoden 2023) eduskuntavaaleissa siinä vaalipiirissä, johon kunta kuuluu. Jäsenenä tai varajäsenenä ei voi olla vaalien ehdokas. Oikeusministeriö kiinnittää kuntien huomiota siihen, että vaalilain 15 §:n 2 momentin sanamuotoa ”mahdollisuuksien mukaan” voidaan soveltaa myös siten, että jos puolueet eivät niille tehdystä pyynnöstä huolimatta nimeä riittävästi ehdokkaita vaalitoimikuntaan, jäseniksi voidaan nimetä myös muita kunnan luottamustoimeen vaalikelpoisia henkilöitä.

Esteellisyys: Hallintolain esteellisyys sääntelyä ei sovelleta vaalitoimikunnan toimintaan. Tämä tarkoittaa, että jäseneksi tai varajäseneksi nimetty voi toimia kaikissa vaalitoimikunnan tehtävissä.

Vaaliviranomaisten asettaminen

Tasa-arvolain 4 a §:n mukaan kunnallisissa toimielimissä on sekä varsinaisissa jäsenissä että varajäsenissä oltava naisia ja miehiä kumpiakin vähintään 40 %.

Vaalilautakunnan ja -toimikunnan jäsenten ja varajäsenten palkkiot on määritelty kaupungin hallintosäännön 170 §:ssä.

Oikeusministeriö on ohjeistanut kuntia 2.6.2023, VN/17100/2023, että kunnan keskusvaalilautakunnan tulee kouluttaa, opastaa ja neuvoa kunnan muita vaaliviranomaisia, mukaan lukien vaalilautakunnat ja -toimikunta, jotta nämä suoriutuvat heille kuuluvista tehtävistä. Keskusvaalilautakunta voi käyttää koulutusmateriaalina esimerkiksi oikeusministeriön verkkokoulutusta, vaaliohjeita ja VAT-ohjeita. Loviisassa kaupungin oma vaalilautakuntien ja -toimikunnan koulutus järjestetään tammikuussa 2024 erikseen vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan jäsenille ja varajäsenille ilmoitettavana ajankohtana. Lisäksi jäsenten ja varajäsenten tehtäviin kuuluu omaehtoista verkkokoulutusta ja vaaliohjeisiin ja VAT-ohjeisiin perehtymistä.

Liite nro 2:

Valtuustoryhmien ehdotukset vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan kokoonpanoiksi
Äänestyspaikkaluettelo

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Jan D. Oker-Blom

Ehdotus

Kaupunginhallitus päättää vuoden 2024 presidentinvaalia varten:

1. Asettaa vaalilautakunnat äänestysalueille:

001 Loviisan keskusta (Lovisavikens skola)
002 Harjuriinne (Harjurinteen koulu)
003 Valko (Valkon monitoimitalo)
004 Määrälahti (ent. Seinättömän Pajan tila)
005 Skinnarby (Bygdegården)
006 Hardom (Perinnekeskus Kuggom)
007 Pernajan kirkonkylä (Höganås)
008 Koskenkylä (Koskenkylän koulukeskus)
009 Isnäs (Isnäsin koulu)
010 Sarvisalo (Byagård)
011 Ruotsinpyhtää pohjoinen (Ruotsinkylän Maamiesseurantalo)
012 Ruotsinpyhtään kirkonkylä (Kylis, entinen kirjasto)
013 Ruotsinpyhtää eteläinen (Tesjoen kirjasto)
014 Liljendal (kirjasto)

2. Valita kuhunkin vaalilautakuntaan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja kolme muuta jäsentä sekä tarvittavan määrän varajäseniä (vähintään kolme).

3. Asettaa laitoksissa toimitettavaa ennakkoäänestystä varten yhden vaalitoimikunnan sekä valita siihen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja yhden muun jäsenen sekä tarpeellisen määrän varajäseniä (vähintään kolme).

4. Asettaa vaalilautakuntien varajäsenet sekä vaalitoimikunnan varajäsenet siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.

Käsittely

Kaupunginhallitus päätti, että pöytäkirjan tarkastajana tämän asian osalta toimii Agneta Almin tilalla Lotte-Marie Stenman.

Kaupunginhallitus käsitteli liitteenä olevat vaalilautakuntien ja vaalitoimikunnan kokoonpanot yksi kerrallaan seuraavasti:

Vaalilautakunta 1 (Loviisan keskusta):

Jäsen Irene Malmberg ilmoitti olevansa esteellinen ja oli poissa kokouksesta klo 18.09–18.14. Hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

Vaalilautakunta 2 (Harjuriinne):

Hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

Vaalilautakunta 3 (Valko):

Hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

Vaalilautakunta 4 (Määrlahti):

Hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

Vaalilautakunta 5 (Skinnarby):

Hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

Vaalilautakunta 6 (Hardom):

Hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

Vaalilautakunta 7 (Pernajan kirkonkylä):

Hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

Vaalilautakunta 8 (Koskenkylä):

Hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

Vaalilautakunta 9 (Isnäs):

Hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

Vaalilautakunta 10 (Sarvisalo):

Hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

Vaalilautakunta 11 (Ruotsinpyhtää pohjoinen):

Hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

Vaalilautakunta 12 (Ruotsinpyhtää kirkonkylä):

Jari Kekkonen ilmoitti olevansa esteellinen ja oli poissa kokouksesta klo 18.17–18.19.

Hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

Vaalilautakunta 13 (Ruotsinpyhtää eteläinen):

Hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

Vaalilautakunta 14 (Liljendal):

Varajäseneksi esitetyn Anders Johanssonin nimi korjattiin yksimielisesti muotoon Anders Johanson.

Hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

Vaalitoimikunta:

Agneta Alm ja Jari Kekkonen ilmoittivat olevansa esteellisiä ja olivat poissa kokouksesta klo 18.20–18.21.

Hyväksyttiin liitteen mukaisesti.

Päätös

Kaupunginhallitus päätti vuoden 2024 presidentinvaalia varten:

- asettaa vaalilautakunnat 14 äänestysalueelle
- valita liitteen mukaisesti kuhunkin vaalilautakuntaan puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja kolme muuta jäsentä sekä tarvittavan määrän varajäseniä
- asettaa liitteen mukaisesti laitoksissa toimitettavaa ennakkoäänestystä varten yhden vaalitoimikunnan sekä valita siihen puheenjohtajan, varapuheenjohtajan ja yhden muun jäsenen sekä tarpeellisen määrän varajäseniä
- asettaa vaalilautakuntien varajäsenet sekä vaalitoimikunnan varajäsenet siihen järjestykseen, jossa he tulevat jäsenten sijaan.